

1 Úvod

Česká školní inspekce předkládá tematickou zprávu, která je souhrnným výstupem inspekční činnosti zaměřené na vzdělávání dětí a žáků se sluchovým postižením a realizované podle § 174 odst. 2 písm. a), b), c) a d) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále i „školský zákon“, případně „ŠZ“), v mateřských a základních školách zřízených dle § 16 odst. 9 ŠZ.

Tematická inspekční činnost se skládala ze tří částí – z monitorovacího inspekčního elektronického zjišťování, jehož hlavním cílem byla identifikace škol zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona¹, které vzdělávají děti a žáky se sluchovým postižením, podrobnějšího inspekčního elektronického zjišťování v takto identifikovaných školách a z prezenční inspekční činnosti ve vybrané části těchto škol.

V inspekčním elektronickém zjišťování, které se uskutečnilo od 12. do 20. září 2016 v podobě on-line elektronického dotazníku pro ředitele škol, byly osloveny všechny mateřské a základní školy zřízené dle § 16 odst. 9 ŠZ. Celkem bylo v monitorovacím elektronickém zjišťování osloveno 112 mateřských a 349 základních škol zřízených dle § 16 odst. 9 ŠZ. Na toto úvodní monitorovací zjišťování navázalo druhé, podrobnější inspekční elektronické zjišťování, které se uskutečnilo od 28. února do 13. března 2017 a bylo do něj zapojeno 37 mateřských škol a 125 základních škol zřízených dle § 16 odst. 9 ŠZ (školy všech typů zřizovatelů, tzn. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, kraj, obec, církev, privátní sektor), které podle úvodního monitorovacího zjišťování vzdělávaly děti a žáky se sluchovým postižením. Toto podrobnější elektronické zjišťování bylo zaměřeno na komunikační systémy pro děti a žáky se sluchovým postižením používané ve školách, na výuku českého znakového jazyka, na přepisovatelské služby a další formy podpory vzdělávání dětí a žáků se sluchovým postižením. Informace z elektronického zjišťování tak doplňovaly zjištění České školní inspekce z prezenční inspekční činnosti, která byla realizována od 17. října 2016 do 31. března 2017 ve 13 mateřských a 41 základních školách zřízených dle § 16 odst. 9 ŠZ.

Zaměření inspekční činnosti

Cílem této zprávy je podat informaci o podmínkách vzdělávání sluchově postižených dětí a žáků, o průběhu jejich vzdělávání a podpoře, která jim je během vzdělávání poskytována. Při šetření České školní inspekce byly využity nástroje a metody určené pro komplexní inspekční činnost. Šlo především o hodnocení škol podle modelu tzv. kvalitní školy a na něj navázaných kritérií hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, pozorování a hospitace, rozhovory s učiteli a řediteli škol, dotazníky, analýzy inspekčních zjištění a výsledků žáků apod. Inspekční zjišťování se na základě požadavku Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále i „MŠMT“) zaměřovalo zejména na vyučování českého znakového jazyka a tlumočení sluchově postiženým do českého znakového jazyka, dále pak na využití podpůrných opatření a kompenzačních a rehabilitačních pomůcek.

Průběh vzdělávání dětí a žáků se sluchovým postižením hodnotila Česká školní inspekce přímo v hodinách (způsoby komunikace ve třídách, zapojení dětí a žáků se sluchovým postižením do vzdělávání, získávání a udržení jejich pozornosti, využití podpůrných opatření, organizaci a průběh vzdělávání, komunikace a atmosféra ve třídě apod.).

Předkládaná tematická zpráva si neklade za cíl postihnout stav vzdělávání dětí a žáků se

1 Pro děti, žáky a studenty s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem lze zřizovat školy nebo ve školách třídy, oddělení a studijní skupiny. Zařadit do takové třídy, studijní skupiny nebo oddělení nebo přijmout do takové školy lze pouze dítě, žáka nebo studenta uvedené ve větě první, shledá-li školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, žáka nebo studenta nebo k průběhu a výsledkům dosavadního poskytování podpůrných opatření by samotná podpůrná opatření podle odstavce 2 nepostačovala k naplňování jeho vzdělávacích možností a k uplatnění jeho práva na vzdělávání. Podmínkou pro zařazení je písemná žádost zletilého žáka nebo studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka, doporučení školského poradenského zařízení a soulad tohoto postupu se zájmem dítěte, žáka nebo studenta.